

BAKOM FASADEN

NOBELHUS VÄNDER BLAD

Litografen bor på Långholmen. I verkstadens långa skapar många av Sveriges främsta konstnärer grafiska verk med hjälp av litografen Björn Lumphé – och varje söndag öppnas Alfred Nobels pappas gamla trähus som galleri.

Text LARS COLLIN Foto MAGNUS HJALMARSON NEIDEMAN

I verkstaden ligger Madeleine Pyks färgstarka blad under lupp för en sista fingranskning. Och i galleriet har Björn Lumphé just hängt Mikael Persbrandts två första, dovt doftande litografier. Båda byggnaderna är sedan tre år hemvist för Lumphé Litografiska. Det ena huset, Stora Knapersta, byggdes redan 1830 av Immanuel Nobel, pappa till den berömda uppfinnaren.

–Han verkar ha varit något av en lirare. Vad jag har förstått byggde Nobel Stora Knapersta som ett bostadshus innan Alfred föddes. Sedan sålde familjen huset och flyttade till Ryssland, berättar Björn Lumphé.

Längre fram tog grannen Centralfängelset över huset som personalbostad. Därefter stod Knapersta och förföll under stora delar av förra seklet, tills Stockholms Kakelugnsmakeri i slutet av 1980-talet bokstavligen grävde ut tvåvåningshuset från grunden och rustade det till dagens standard.

–Jag såg en liten annons på Blocket om hus på Långholmen – och blev helt förälskad. Här skulle jag kunna få till en oerhörd fin oas för konstnärer, men även för en publik verksamhet, säger Björn Lumphé vars svårtade fingerspetsar avslöjar ett snart 25-årigt förhållande med färgtunga tryckplåtar.

Han går ner till bottenvåningen i Stora Knapersta. Bland mer namnkunniga konstnärer som Peter Dahl, PG Thelander, Ernst Billgren och Marianne Lindberg De Geer hänger två nya litografier av Mikael Persbrandt.

–Han brukar gå loss och måla på tio meter duk i ateljén. Vi träffades och jag föreslog att han skulle göra litografier i stället. Så vi spände upp plastfilmer på väggen och han fick måla på i svart. Sedan gjorde vi finliret här i verkstaden. Mikael var lyrisk,

säger Björn Lumphé, som själv tog över både verksamhet och stora grafikupplagor när Sveriges kanske mest meriterade grafiktryckare Arne Andersson gick i pension för åtta år sedan.

Trots ett återuppväckt intresse för grafik är detta ett hantverkskunnande i dalande. Antalet litografiska verkstäder i Stockholm går trots goda intentioner knappt att räkna på ena handens fingrar. Anledningen, menar Björn Lumphé, är dels ett minskat antal konstföreningar i Sverige – dels den digitala tekniken som gjort det möjligt att trycka på nya sätt.

–Litografen har i mycket burits upp av den högst svenska företeelsen med konstföreningar, säger Björn Lumphé.

För 15 år sedan var de 3 000. I dag finns det cirka 1 500 föreningar kvar. Samtidigt har konkurrensen hårdnat från det så kallade giclee-trycket; en metod där bilden först plätas av och sedan printas ut i en skrivare.

–Det är inget fel att köpa en reproduktion, men det är viktigt att konstköparen förstår skillnaden mellan giclee och litografi, säger Björn Lumphé.

Ett sätt för honom att hålla intresset uppe för den klassiska litografen, som föddes i Tyskland under sent 1700-tal, är hans söndagsvisningar. Björn är försiktigt optimistisk.

–I framtiden tror jag att upplagorna här i Sverige kommer att bli mindre, som det ser ut på resten av den internationella konstmarknaden. Ett skäl till min publika verksamhet är att berätta om det här och göra folk mer intresserade av litografen på lång sikt. Om människor får välja föredrar nog många det genuina hantverket, hoppas Björn Lumphé.

magasinet@svd.se

ALTERNATIVT NOBELMUSEUM
Stora Knapersta på Långholmen är hemvist för galleriet hos Lumphé Litografiska.

FAKTA

Söndagsöppet

Verkstaden och galleriet Lumphé Litografiska ligger på Knaperstavägen 5, på Långholmen. Galleriet visar konst som är gjord i verkstaden. Öppet för visningar söndagar 12–15.

Huset Stora Knapersta byggdes 1830 av Immanuel Nobel och fungerade efter ägarens flytt till Ryssland som personalbostad till Långholmens fängelse. Huset stod tomt under stora delar av 1900-talet och riskerade rivning. Det ägs numera av Stadsholmen och är sedan 2012 galleri/verkstad för Lumphé Litografiska.

SVART PÅ VITT
Delar av tryckplåten till en av Mikael Persbrandts två första litografier.

FÄRG MED TRYCK
Björn Lumphé letar länge bland färgerna för att hitta det perfekta trycket.

TYSKT HANTVERK
Tryckpressarnas Rolls-Royce, kallar Björn Lumphé sin svarta arbetshäst från Heidelberg.

GALLERI HEMMA HOS
På Stora Knapersta hänger grafiska verk på två våningsplan.

MINNESMOTIV
Med sina egna nygjorda keramikskulpturer, som exempelvis Childhood memory, vill Björn Lumphé förmedla en lite grov och nedsvärtad känsla.

Med vår app missar du inte när det händer något viktigt

Med pushnotiser via appen får du veta direkt när något viktigt har hänt.

➔ Ladda ner SvD-appen

SvD

HemMiljö

Vi städar i ditt område

Flytt-/Visningsstädning till fasta priser

PRISER FLYTTSTÄDNING*

1-50 kvm	1.700 kr
51-70 kvm	35 kr/kvm
71-100 kvm	30 kr/kvm
101-160 kvm	25 kr/kvm
161 kvm-uppåt	20 kr/kvm

* Priserna på flyttstädning inkluderar städmaterial och fönsterputs. Installationsavgift på 150 kr tillkommer.

PRISER VISNINGSTÄDNING

1-50 kvm	1.200 kr
51-70 kvm	1.450 kr
71-100 kvm	1.700 kr
101-150 kvm	2.000 kr
151-200 kvm	2.400 kr
201-250 kvm	3.000 kr
251-300 kvm	3.700 kr
300 kvm - uppåt	Ring för offert

Installationsavgift på 150 kr tillkommer

Priserna är efter rutavdrag

020 - 10 00 15

www.hemmiljo.se

264
Röster

HemMiljö har 4,3 i betyg enligt 264 av sina kunder

Anna-Lena S. Utmärkt städning av golv och bad och kök

Lena K. Jag är supernöjd med HemMiljö. Både med min hemstädning och när jag anlitar dem för flyttstädning

Ellin K. HemMiljö hjälpte oss med flyttstädning av vår lägenhet nu i slutet av sommaren. Vi är mycket nöjda!

Jakob J. Använde ert flyttstadsbeteende och blev mycket nöjd och även tyckte om inspekterade lägenheten.

Julia K. Vi fick hjälp av HemMiljö med flyttstädning av vår lägenhet i Vasastan när den var till försäljning. Vi blev mycket nöjda!

Läs fler rekommendationer från våra kunder

reco.se